

---

# Jít za svým cílem

## Scénář pro starší žáky

*Věk dětí:* Program je určen pro starší žáky přibližně od 5. třídy základní školy

*Délka programu:*

Program je koncipován na jednu vyučovací hodinu. Je vhodné na něj navázat v hodině výtvarné nebo dramatické výchovy, která aktualizuje „přenes“ výpověď programu do osobního života žáků.

*Stručný úvod o účelu programu*

Svatá Anežka Česká patří k tzv. patronům českého národa. To je k osobnostem, na které se národ obracel v modlitbě v dobách, kdy prožíval nějaké ohrožení nebo těžké období. Výraznou zkušeností se svatoanežskou tradicí byly události v listopadu roku 1989. Dne 13. 11. tohoto roku se čeští katolíci dočkali tzv. svatořečení svaté Anežky v Římě a do týdne se pak radovali z pádu totalitní vlády v Československu. Není divu, že si tyto dvě události dodnes spojují. Žákům jsou tyto souvislosti neznámé a vzdálené. Je však žádoucí, aby poznávaly osobnosti naší národní tradice, které významným způsobem ovlivnily vývoj naší společnosti směrem k její větší lidskosti, solidaritě a vzájemnosti. K takovým osobnostem svatá Anežka Česká bezesporu patří. Proto je účelem tohoto programu nabídnout všem žákům bez ohledu na jejich vztah k víře a církvi poznání charakteristických rysů osobnosti svaté Anežky, které jim mohou být blízké. Domníváme se, že by to pro žáky staršího školního věku mohlo být rozhodnutí princezny Anežky jít za svým ideálem, který rozpoznala již ve svých třinácti letech. Ten se jí také podařilo díky šťastným okolnostem a pochopení svých blízkých uskutečnit.

**OSNOVA:**

1. MOTIVACE: ŽIVOTNÍ CÍLE – VÍTĚZSTVÍ A ÚSPĚCH
2. ŽIVOTNÍ IDEÁLY A KROKY SVATÉ ANEŽKY ČESKÉ
3. MOJE CESTA K ÚSPĚCHU A K VÍTĚZSTVÍ

**POMŮCKY:**

Příloha č. 5: Vítězství a úspěch (prezentace v Power Pointu, lze nahradit jinými obrázky z časopisů nebo prezentaci vytisknout na papír)

Příloha č. 6: Tabula Vitae (úvodní obraz a pracovní listy A4; varianta 6a: formát A5 bez historie)

velký obrázek nebo fotografie pomníku sv. Václava z Václavského náměstí, na které budou vidět i sochy českých patronů nalepený na čtvrtce formátu A3

**PODROBNÝ POPIS PROGRAMU:**

### **1. MOTIVACE: ŽIVOTNÍ CÍLE – VÍTĚZSTVÍ A ÚSPĚCH**

*Cílem první části programu je připravit žáky na téma, které jim chceme v souvislosti s poznáváním tradice úcty ke svaté Anežce České nabídnout.*

- Lektor promítne žákům prezentaci (viz Příloha 5 – Vítězství a úspěch). Úkolem žáků je najít společného jmenovatele obrázků.
- Aktivita: žáci se rozdělí do čtveřic. Každá skupina hledá odpověď na otázku: Co člověk potřebuje k tomu, aby dosáhl úspěchu nebo vítězství? Po stanoveném čase zástupce každé skupiny sdělí výsledky ostatním. Lektor je zapisuje na tabuli.



- Uvedení do tématu: budeme přemýšlet o životním příběhu dívky, která měla svůj sen a šal za ním. Žila v úplně jiné době a měla jiné podmínky než máme my. Její úsilí bylo úspěšné a dějiny na ni nezapomněly. Ačkoliv se narodila před téměř 800 lety, umístila se v roce 2005 v první dvacítce nejvýznamnějších Čechů. – Lektor může nechat žáky tipovat, o jakou osobnost se jedná. Pokud to již vědí, pak uloží skupinám úkol zapsat všechny informace, které se týkají života svaté Anežky a na něž si vzpomenou.

## 2. ŽIVOTNÍ IDEÁLY A KROKY SVATÉ ANEŽKY ČESKÉ

*Cílem druhé části je přiblížit dětem dělení středověké společnosti na „urozené“ a „neurozené“ a postoj svaté Anežky k tomuto dělení.*

*Jako východisko k vyprávění a závěrům této části slouží text v Průvodci pro učitele: kapitola Anežka – život a dílo podle evangelia: část Osobnosti, které ovlivnily Anežčinu víru.*

- Uvedení úkolu: Anežka Česká žila celkem 70 let a během svého života vystřídala několik „rolí“. Nejdelší etapu svého života, přibližně padesátiletou, mohla uskutečňovat svůj životní ideál. O jejím životě vznikla celá řada obrazů. Jeden z nich namalovaný v roce 2008 má název Tabula vitae sv. Anežky České – Lektor ho ukáže (viz Příloha č. 6 – Tabula vitae). Po stranách je namalováno osm událostí z Anežčina života podle Legendy, kterou nechala sepsat ve 14. století královna Eliška Přemyslovna z vděčnosti ke své pratetě.
- Prameny o životě Anežky České: Ke „čtení“ obrazu nám pomohou tři prameny: Legenda, historie a Bible. Legenda je jedním z literárních pramenů, odkud se o životě některých významných křesťanů dozvídáme řadu informací. Není to však pramen historický. Legenda je příběhem, který má ukázat život křesťana na základě srovnání s biblickými texty. Legendy se psaly o křesťanech, jejichž život byl pro druhé příkladný. Abychom dnes rozuměli legendám, je třeba vědět, kterému biblickému příběhu odpovídají a jaký je jeho výklad. Historie nám pomůže porozumět motivaci světce.
- Práce s pracovními listy: Žáci se rozdělí do osmi skupin. Úkolem každé bude seznámit se s příslušnými texty k jednomu obrazu Tabule Vitae. Texty jsou uvedeny v Příloze 6 – Tabula vitae) a obsahují převyprávěné věty z Legendy, dále úryvek z Bible, ke kterému se text z legendy vztahuje, a také související historický výklad. Každý list obsahuje dvě otázky k přemýšlení. Žákům vymezíme na zpracování listu čas cca 15 – 20 minut, podle jejich schopností. Témata listů jsou shrnuta v následující tabulce:

Téma:	Podle legendy:	Bible:	Historie:	Z otázek:
1. Sen královny Konstancie před narozením Anežky	o řeholním šatě mezi královskými oděvy	ze Žalmu 138 o Bohu, který miluje člověka a vede jeho kroky	Mládí princezny Anežky České: rodina a výchova	O představách rodičů a výpovědi legendy o Anežčině budoucnosti.
2. Císařova nabídka k sňatku	Anežčina pověst a nabídka císaře ke sňatku, Anežčina touha následovat Beránka	Zvěstování Panně Marii Lk 1, 26-35	Sňatky v královských rodinách	Podobnost mezi Anežkou a Marií; životní cíl svaté Anežky
3. Anežka staví klášter a špitál a stává se řeholnicí	Vystavění špitálu pro nemocné chudé a kláštera, kam odchází žít v chudobě a prosit za svůj národ.	Příběh královny Ester prosící za svůj národ a riskující svůj život, 3. a 4. kap.	Rozvoj společnosti v době mládí princezny Anežky České; napětí a konflikty	Smysl postů a nářků v chápání svaté Anežky



Téma:	Podle legendy:	Bible:	Historie:	Z otázek:
4. Anežka koná i ty nejnižší služby	O pokoře Anežčině, služba sestrám	Ježíš umývá nohy učedníkům (J 13, 1-7)	Urození a neurození: dělení společnosti na dva stavy	Jak Anežka pochopila Ježíšovu službu druhým. Smysl takového jednání dnes.
5. Svatá Klára povzbuzuje Anežku svými dopisy	O dopisech svaté Kláry a vzájemném povzbuzování	Z listu apoštola Pavla Filemonovi o radosti nad jeho dobrými skutky (Fil 1)	Dílo svatého Františka a svaté Kláry	Co znamená být chudý? O významu přátelství lidí, kteří si rozumějí.
6. Modlitba za vzkříšení zemřelé neteře	Anežčina modlitba za zemřelou a podřízení se Boží vůli	O vzkříšení Lazara (J 11, 17-44)	Anežčina rodina a pomoc v řešení konfliktů	Kdo pozná, co je pro druhého člověka nejlepší?
7. Anežčina láska k Bohu přináší uzdravující jablka	Anežčina pomoc nemocné šlechtičně	O Evě a její neposlušnosti v ráji (Gn 3)	Nejstarší legenda o životě Anežky České	O vlastní vůli a ochotě podřídit se vůli druhého
8. Anežčin vstup do věčného života s Bohem	O Anežčině vztahu k Ježíšově smrti a zmrtvýchvstání	O moudrosti (Příslaví, 4. kap.)	Úcta ke svaté Anežce České	O Anežčině moudrosti, která byla přitažlivá pro druhé lidi

Pozn.: rozsah úkolů volte vzhledem ke schopnostem žáků. Lze vybrat jen některé obrazy nebo zjednodušit úkoly. V Příloze 6a jsou pracovní listy ve formátu A5 bez historického textu. Cílem je, aby žáci dokázali pojmenovat, co bylo ideálem svaté Anežky a jak její cesta k cíli postupovala.

- Grafické znázornění výsledku: Připravíme si čtvrtku formátu A3 s nakresleným nebo nalepeným obrázkem pomníku sv. Václava z Václavského náměstí v Praze. Měla by na něm být vidět i svatá Anežka – můžeme ji zvýraznit obtažením apod. Žáci postupně sdělují výsledky své práce ve skupinách. První dvě skupiny by nejprve měly pojmenovat ideály, pro které se Anežka rozhodla (připíšeme je k její postavě) Počínaje třetím obrazem jsou výsledkem zkoumání Anežčiny kroky k němu. Na obraze naznačíme cestu k pomníku a na ni píšeme jednotlivé kroky svaté Anežky, které v životě učinila na cestě ke své „slávě“. V závěru se zaměříme na to, co dosažením svého ideálu Anežka dosáhla (pomoc chudým, mírnění napětí mezi lidmi). Tyto „výsledky“ jsou životními hodnotami, které pomník představuje jako důležité pro náš národ (pozn.: jednotlivé postavy světců na pomníku sv. Václava vyjadřují životní hodnoty, které vyznávali a žili). Zdůrazníme, že Anežce nešlo o to, aby jí byl postaven pomník, ale aby pomohla lidem své doby zmírnit bídu a napětí. Za to ji český národ uctívá.

### **3. MOJE CESTA K ÚSPĚCHU A K VÍTĚZSTVÍ**

*Smyslem této části je „aktualizace“ Anežčina poselství do našeho života. Můžeme ji realizovat zvlášť, například v hodině výtvarné výchovy. Každý žák může nakreslit svůj vlastní „pomník“, na kterém vyjádří, jakého úspěchu by rád dosáhnul on, a vyznačí cestu k němu. Tato aktivita je vhodná pouze za podmínky, že žáci téma zaujalo a vezmou tento úkol vážně.*

*Jiným způsobem je vytvoření koláže např. z útržků novin a časopisů – Můj sen o životním vítězství.*

*Téma lze také rozvinout v dramatické výchově přípravou scének, komentářem k soudobému filmu s podobnou tematikou; v historii srovnáním životních příběhů dalších osobností apod.*

